

etiam in illa localque vltra vos sunt: et fm regulā nraz. i. fm qd in iunctū est nobis a xpo: nō solū euāgelizare vob: sed oib' gētib'. Mar. vlti. Eūtes in mūdū vniuersuz rē. Nec tñ sumus habētes spem in aliena regula. i. nō speramus gloriari: nec gloriāmur in aliq' aliena regula. Quasi dicat. Nō in illis q' pparata sunt ab alijs. i. quos alij dixerūt ad fidē: s; faciā fructū i illis in qb' ab alijs nō ē p' dicatū. Rom. 15. Predicauit euāgelii hoc nō vbi noiat' est xps. Contra ē q' Petrus p'dicauit rome añq' p'dicaret ibi Paulus. Rūdeo dicendū ē q' nō dīc hoc: recuifans p'dicare vbi alius p'dicasset: s; dicit q' intendit p'dicare etiam vbi non predicasset aliquis.

¶ Lōseq̄nter cū dicit. (Qui aut gloriā rē.) Oñdit q' nō excedit mensurā suā q̄tuz ad id in quo gloriatur dicēs. Quia si ego gloriōr in eo in quo gloriādū est non excedo. Cū aut gloriādū sit in deo: q' gloriā in dño gloriēf. Jere. 9. In hoc gloriēf q' gloriā rē. Pōt aut b' exponi tripliciter. Uno mō in dño gloriēf: vt ly. dño denotet obiectū gloriādū. q. d. Ex hoc gloriēf q' b; dñz amādo r' cognoscēdo. Jere. 9. In hoc gloriēf rē. Alio mō gloriēf i dño. i. fm deū: r' hoc mō gloriāf: qui gloriāf de his q' dei sunt: et nō de malis: sicut ille de quo dī in ps. Quid gloriaris in malitia. Alio mō in dño gloriēf. i. vt gloriā suā reputet se habere a deo: totū qd cedit ad gloriā suā referēs in deū. p' corint. 4. Quid hēs qd nō accepisti. Si aut accepisti rē. Et sic accipit hic cū dicit (Qui gloriāf in dño gloriēf). Quasi dicat: gloriōr de p'dictis: sed nō quasi hoc a me habēat: sed a deo. Et hoc ē ē mensura vestra: q' totuz bonū vestz hz ortū a nobis. Et vere in dño debemus gloriari: nō nobis imputare gloriā nraz: sed deo. Nā nō ē pbat': id est comprobatus a deo vel hoibus ille q' seipsum comēdat. p'rouerb. 27. Laudet te rē. S; ille quē deus cōmēdat. i. cōmēdabilem facit bonis opibus r' miraculis. Nā deus est causa totius boni operis per hoies facti.

C API.

XI.

Vtinam sustineretis modicū quid insipientie mee: s; r' supportate me. Emulor enim vos dei emulatione despondi enim vos vni viro virginem castam exhibere xpo. **T**imeo autem ne sicut serpens seduxit euā astutia sua: ita corumpatur sensus vestri r' excidant a simplicitate que est in xpo iesu.

¶ Postq; aplūs excusauit se de his q' falso imponebant sibi a pseudo: hic p̄nter vt p̄fute eos. s. pseudo et reddat auctoritatē suā honorabilē cōmēdat se corinthijs. Circa hoc aut duo facit. Primo rōnez sue cōmēdatiōis assignat. Scōdo ponit suā cōmēdatiōē ibi. (In quo quis audeat rē.) Circa primū tria facit. Primo petit vt eius insipientia supportet. Scōdo subdit necessitatē sue cōmēdatiōis: vt nō insipiens videat ibi. (Emulor. n. vos rē.) Tertio innuit q' dato q' sit insipiens: supportare debent ibi. (Itey dico ne q's rē.) Circa primū duo facit. Primo p'mittit suū desiderii: vt petitiō sua facilius exaudiat. Scōdo poit suā petitiōē ibi. (S; r' supportate me). Desiderii at apli ē: vt corinthij sustineāt apostolū cōmēdatē se. Et iō per aduerbiū optandi incipit dicēs. (Utinā sustineretis rē.) Circa qd sciendū ē q' precepta moralia sunt de agendis: q' cū sint particularia et variabilia: non p̄nt determinari vna cōi rōne et regula indefinite: s; o3 qñq; p̄ter regulā cōem aliqd facere in aliquo casu emergente. Quā aut hoc mō fit aliqd p̄ter eōem regulā: sapiētes q' cām huius p̄siderāt nō turbant: nec reputāt insipie-

ter factū eē. Indiscreti vō r' minus sapientes nō p̄siderāt te ex qua cā hoc ita fiat turbant r' reputāt stulte factū fore: sicut ps: q' preceptū morale ē nō occides. Aliqñ tñ necesse est malos occidere. Et qñ hoc sit sapientes p̄mēdant vel nō reputant male factū. Stulti aut: et heretici dānant dicentes hoc eē male factū. Quia g' cōis lex moralis est q' bō nō cōmēdet seipsum. fm qd dī p'rouerb. 27. Laudet te alienus rē. Pōt est fieri in aliquo casu p̄ter hanc cōmunez regulā vt homo cōmēdet se: et laudabiliter hoc facit: et tñ indiscreti hoc reputant insipientiā. Uñ cūz imineret casus quo aplūs deberet se cōmēdare: hortat eos ad hoc q' istud nō reputēt ei ad insipientiaz dicēs. (Utinā sustineretis). s. patiēter (modicū insipientie mee) supportādo me. Et dicit modicū: q' si cōmēdaret se sine causa esset maxima insipientia. Et itez si comēdaret se ex cā oīno vrgente: tunc nihil esset ibi insipientie. S; q' cōmēdat se hz ex cā: nō tñ oīno vrgente cū alio mō posset p̄futare pseudo: r' q' cōmēdat se multū: vt ibi esse aliqd insipientie: et hoc est qd dicit. (Modicūz insipientie mee). In fra. 12. Factus sum insipiens rē. Et liez sic sit insipiens: tñ supportate me. Et hoc debēt facere: q' subditi debent supportare p̄latos et ecōuerso. Gal. 6. Alter alterius onera rē. Ephe. 4. Supportantes inuicē in charitate. Necessitatē aut cōmēdatiōis oñdit dicēs. (Emulor rē.) Et circa hoc tria facit. Primo oñdit hō cōmēdatiōē p̄uenire ex zelo: vt excludat insipientiam. Scōdo dicit hūc zelū nō esse inordinatū: vt vitet indiscretionē ibi. (Timeo aut rē.) Tertio excludit eoz excusationē ibi. (Nā si is). Circa p̄mū duo facit. Primo ponit zelū quē habet ad eos sanctū: q' dei. Scōdo oñdit cāz hui' zeli: q' incubebat sibi ex offō ibi (Despōdi vos rē.) Est g' zelus sanctus: q' emulor vos. i. diligo vos feruēter dei emulatione. i. ad honorē dei: nō meuz. Circa qd nota q' emulatio put est idē quod zelus nō aliud ē q' qdam motus animi bonus vel malus tendentis in statum p̄ximū: r' importat feruorē amor. Et iō s̄tueuit sic diffiniri. Zelus est amor intensus nō patiens p̄fortiū i amato. Et si qdez nō patiat p̄fortiū in aliq' bono: puta. vity v' alij cuius impfectiōis: sed singulariter illud solus vult habere: tunc zelus est bonus et emulatio bona: de qua dicit. prime cor. 12. Emulamini carismata rē. Gal. 4. Emulamini bonū i bono rē. Tertio Re. 17. Zelo zelatus rē. ps. Zelus domus tue rē. Si vō nō patiat p̄fortiū i aliq' excellentia vel in aliqua p̄speritate mūdi. tunc zelus ē malus et emulatio mala. Hoc aut bono zelo seu emulatione aliqñ qs emulat alios p' se: sicut vir zelat pro vxore sua quā sibi soli vult seruari. Aliqñ vō zelat aliqs p' alio sic eunuchus zelat vxorez dñi sui vt custodiat eā sibi. Sic aplūs pplin suū quē videbat paratū ad p̄cipitiū: et cum sponso xpo velle p̄stitui diabolo emulabat: ne xps spōsus verus i eis aliqd diaboli p̄fortiūz pateret. Et iō dicit dei emulatione. Quasi. d. nō p' me: s; p' xpo q' est sponsus. Jo. 3. Qui hz sponsam sponsus ē. 3. Reg. 19. Zelo zelatus sum p' dño rē. Uñ at aplo incubebat hō emulatione oñdit dicēs. (Despōdi. n. vos rē.) Quasi diceret. Merito vos emulor dei emulatione: q' ego sum paranympus hui' matrimony: qd est inter vos et xpm: q' ego despōdi vos. i. feci spōsalia que sunt p' fidē et charitatē. Osee. 2. Spōsabo te mihi rē. Et iō p̄tinet ad me custodire vos. Quicūq; g' uertit ppluz ad fidē et ad iusticiā despondet eos xpo. Despondi inq; nō multis: q' q' multis adberet polui. Jere. 3. Tu at polluta es rē. S; vni xpo. s. viro p̄fecto vtutis plenitudie. Zach. 6. Dies nomē ei'. Jere. 31. Nouū faciet dñs sup terrā rē. Et dī xps vir vnus: q' singularis: et q̄tū ad modū receptionis: et q̄tū ad modū

nascendi et quantum ad gratie plenitudinem. Eccles. 7. Unum de mille etc. Ipsi inquam viro despondi vos exhibere virginem. Nota quod a plurali ad singulare descendit dices. (De sponsam vos) i plurali. (Et exhibere virginem) i singulari: volens ostendere quod ex oibus fidelibus sit unum corpus et una ecclesia: que debet esse virgo in oibus membris suis. Et id dicit virginem castam. In oibus enim accipitur virginitas pro integritate corporis: castitas pro integritate mentis. Nam aliquando aliqua est virgo corpore: que non est casta mente. Sic ecclesia exhibet se christo virginem: quam pseuerat in fide: et infra sacramenta absque corruptione alicuius ydolatrie: et infidelitatis. Eze. 16. Ad oem caput vie edificasti signum etc. Casta exhibet se quam existens infra sacramenta et in fide christi exhibet puritatem corporis et operis. Eph. 5. Ut exhiberet sibi gloriosas ecclesias non habentes maculam neque rugam etc. Sed quod corinthii possent dicere non necesse est: quod custodias nos et zelus tuus non est rationalis: quod nos bene seruabimus nosmetipsos. Iohannes sequenter eam huius zeli ostendit dices. (Timeo autem etc.) Ubi sciendum est quod in paradiso fuit coniugium adam et eue. Sed eua corrupta fuit pro spiritum non violenter: sed astute: in quantum promissit falsum et suavit iniquum. Falsum quidem cum dixit. Eritis sicut dii et nequaquam moriemini: cum tamen ex hoc ipsi incurrerint necessitatem mortis. Iniquum vero ut transgredere et preteriret mandatum dei. Et hinc hanc similitudinem apostolus loquens dicit ecclesiam esse sicut eam: quam diabolus aliquando persecutus est manifeste pro tyrannos et potestates: et tunc sicut leo rugiens circumquirit reus quem deuoret: ut dicitur. i. pe. 5. Aliquando molestat ecclesiam latenter pro hereticos: qui promittunt veritatem et simulant se bonos: et tunc sicut serpens seducit astutia sua pro mittendo falsa. Et id dicit. (Timeo ne sicut serpens eam seduxit) a paradiso eam eiciens (astutia sua) pro mittendo falsa. i. thi. 2. Adas non est seductus: sed mulier. (Ita) i. pro similes deceptiones hereticorum (corrumpani sensus vestri). Et dicit sensus vestri: quod sicut in matrimonio carnali cauet sponsus ne coniugium corrumpani carnaliter: ita apostolus in hoc matrimonio spirituali timet ne corrumpani spiritum liter sensus cordis. i. cor. 15. Corrumpani bonos mores etc. Vel sensus spirituales de quibus. Sap. 1. Sedite de domino etc. i. cor. 14. Nolite pueri effici sensibus. Et excidant a simplicitate: que est in christo iesu. Simplex enim est illud quod corruptione caret. Pseudo ergo componebant unam sectam ex iudaismo et euangelio mandantes simul cum euangelio seruari legalia. Illi ergo excidunt a simplicitate christi: qui seducunt a pseudo simul cum euangelio suant legalia: et hoc timebat apostolus de corinthiis. Ecc. 2. Ut peccatori ingredi terra duabus viis. Et est puer. ii. Simplicitas iustorum dirigit eos.

Lectio.

II.

Nam si is qui venit alium christum predicat quem non predicauimus: aut alium spiritum accipitis quem non accepistis: aut aliud euangelium quod non recepistis: recte pateremini. Existimo enim nihil me minus fecisse a magnis apostolis. Nam et si imperitus sermone: sed non scientia. In oibus autem manifestus sum vobis. Aut nunquid peccatum feci meipsum humilians: ut vos exaltemini? Quonia gratis euangelium dei euangelizavi vobis: alias ecclesias expoliaui accipiens stipendium ad ministerium vestrum. Postquam zelo quem ad corinthios habebat apostolus: et ostendit zelus esse rationabile: hic sequenter remouet eorum excusa-

tionem. Et circa hoc duo facit. Primo proponit eorum excusationem. Secundo vero remouet eam ibi. (Existimo enim me etc.) Circa primum sciendum est quod corinthii possent suspicari: quod id zelus haberet de eis: quod timet ne dimittant doctrinam suam pro doctrinam pseudo: unde possent dicere: stat quod minus bonum sunt dimittenda pro magis bona. Ergo si pseudo meliora doceant non debes turbari si acquiescimus eis. Et ideo hanc excusationem ponit ostendendo quod nihil maius quam apostolus docent et predicant. Nam apostolus tria predicauit eis et docuit eos. Primo quod essent christi. supra. 4. Non enim predicamus nosmetipsos: sed christum iesum. Secundo quod haberent spiritum christi. Roma. 8. Si quis spiritum christi non habet: hic non est eius. Tertio ut reciperet euangelium christi. Ro. 1. Non enim erubescit euangelium etc. Si ergo pseudo meliora vobis predicaret et vos doceret recte faceretis et excusabiles essetis. Sed hoc non faciunt. Et hoc est quod dicit. (Nam si is quod etc.) Quasi dicat. Timeo ne pseudo qui venit ad vos non minus: sed ex se sicut fur et latro. Io. 10. Quotquot venerunt fures sunt et latrones. Jere. 23. Non mittebam eos et ipsi currebant. Ro. 10. Quomodo predicabunt nisi etc. Si inquam talis predicator predicat vobis alium christum. scilicet excellentioris quam illud quem nos predicauimus: quod non potest esse: quod ut dicitur cor. 8. Unus dominus noster iesus christus pro quem omnia etc. Et quantum ad primum. Aut alium spiritum. scilicet meliorem accipitis. scilicet pro talem quam accepistis. scilicet pro nos. i. ministerio nostro: quod non potest esse: quod ut dicitur. i. cor. 12. Nec oia opera vnius atque idem spiritus etc. Et hoc quantum ad secundum. Aut predicat vobis aliud euangelium. scilicet aliam predicationem vel doctrinam quam pro nos non recepistis. Gal. 1. Miror quod sic cito transserimini etc. Si inquam alia et meliora faceret vobis: pateremini. scilicet faceretis excusando vos. Et quod non potest eis aliud euangelium. scilicet melius tradidi. Ideo apostolus excommunicat galathas si aliud euangelium recipiant. Gal. 1. Si quis aliud vobis euangelizauerit etc.

Consequenter cum dicit. (Existimo enim me etc.) Remouet hanc excusationem. Et circa hoc duo facit. Primo ostendit quod ipse non minus fecit eis quam alii. Secundo quod plus ibi. (Aut nunquid etc.) Circa primum tria facit. Primo ostendit quod nihil minus fecit facto quam alii apostoli. Secundo innuit quod non defuit ei facultas ad hoc faciendum ibi. (Nam et si imperitus sermone etc.) Tertio ostendit euentiam vtriusque ibi. (In omnibus autem etc.) Dicit ergo. Recte pateremini vos seduci ab eis si melius predicarent vobis: sed hoc non est verum. Enim enim quod existimo me nihil minus fecisse in his a magnis apostolis. scilicet quod petrus et iohannes: quos isti habebant magnos. Et comparat se magnis apostolis: tunc quod paulus videbat et reputabat ab eis minoris quam illi: eo quod illi fuerat cum iesu et paulus non: tunc et quod pseudo dicebant se minus ab eis. Et id ostendendo se parum magnis apostolis illorum errorem remouet et pseudo confutat. Et non solum nihil minus fecit: sed plus. prime corinth. 15. Plus oibus laboraui. Et ne forte dicerent ei. unde tibi est facultas ad hoc faciendum: cum sis impeditus lingue. Ostendit quod ei facultas affuit ex magnitudine scientie dices. Licet sim imperitus sermone: tamen non sum imperitus scientia. z. pe. vlt. Sicut et charissimus frater noster paulus habet scientiam. Sed hoc sciendum est quod pseudo querebant gloriam et lucra sectantes nitebantur attrahere populum pro ornata et subtilia et exquisita verba: non attendentes nisi solum aures permulcere. Aplos vero quod non querebat utilitatem propriam: sed solum dilatationem fidei christi et profectum eius: ita proponebat verbum fidei: ut oes possent capere et formare se additioni audientium et capacitati. Unde quod isti in principio non erant capaces alte doctrine proposuit eis fidei non in subtilitate sermone: sed eo modo quod capere possent. scilicet plane et aperte. Et id isti dicebant eum esse imperitum sermone. i. cor. 1. Non in scientia vbi etc. Et pro hoc dicit apostolus. sed si imperitus sermone: ut vobis videretur

nō fuit ex defectu sciētie: sed pp vos ex quadā dispensa-
tione: qz tanq̄ puulis in xpo lac potus dedi vobis rē. Uel
dicēdū ad sraz qz aplus fuit balbus: et ex B pseudo deri-
debāt eū. Et iō dicit. (Et si iperitus smone) .i. impeditē
lingue: nō tñ sum iperitus sciētia. Exo. 4. Impeditōris
et tardioris lingue sum. Et aut̄ nihil min⁹ fecerim a ma-
gnis apostolis: euidenter apparet p ea q̄ feci vobis. Et iō
dicit. (In omnibus predictis manifestatus suz i vobis)
Qui experti estis q̄ p me fuit. p̄me cor. 9. Signaculū apo-
stolarū mei vos estis in domino: et infra. iz. Signa tamē
apostolatus mei facta sunt super vos rē.

Cōsequēter cū dicit. (Aut nunqd peccatū rē.) Oñdit
qz plus fecit q̄ oēs aly et B qz pdicauit sine sumptibus.
Circa hoc duo facit. Primo ponit factū. Secō cāz facti
assignat ibi. (Quare quia nō diligo vos rē.) Circa p̄mū
duo facit. Primo oñdit factū q̄tuz ad p̄teritū. Secūdo
q̄tuz ad futurū ibi. (Et in oibus rē.) Factū aut̄ p̄teritū
oñdit dupliciter. Primo in generali. Secō i speciali ibi.
(Quā gratis rē.) Dicit ḡ. Recte dico qz nihil minus feci
ab illis: nisi forte hoc reputetis male et minus factū: qz
diminui de auctoritate mea nō accipiēs sumpt⁹ a vobis:
sed si hoc eēt malū minus fecissem. Et iō oñdit qz nō est
malū. Et B ē qd dicit. Aut nūgd peccatū feci. i. nūgd pec-
caui humiliās meipm et diminūēs de auctoritate mea.
Quasi. d. Nō. Ecc. 3. Quāto maior es rē. p̄me cor. 9. Luz
essem liber rē. Mat. 18. Qui humiliauerit se rē. Rō aut̄
humiliatiōis mee ē nō pp lucrū ppriū: s; pp p̄motionē
vestraz. Uñ dicit. (Ut vos exaltemini) .i. i fide p̄firme-
mini. Corinthy aut̄ auari erāt: et iō si a p̄ncipio accepis-
set sumptus forte d̄stitissent a fide. Itē pseudo pdicabāt
pp questū. Ut ḡ corinthy reciperēt aplū et pseudo au-
ferret occasiōē q̄stus gratis pdicauit eis sine sumptib⁹
pprijs. Hoc at̄ qz dixerat i generali manifestat i speciali
ibi. (Quā gratis rē.) Et facit duo. Primo oñdit quō sine
sumptibus pdicauit eis in p̄mo aduentu ad eos: scō oñ-
dit qz idē fecit in mora quas apud eos h̄xit ibi. (Et cum
essem rē.) Circa p̄mū duo facit. Primo pponit qd̄ inten-
dit. i. humiliatiōē dicēs. (In hoc humiliās meipsum)
qñ euāgelizauit vobis gratis. i. sine sumptu: non aut̄ sine
mercede: qz hoc nō ē laudis: s; n. oēs possent capere sum-
ptus p̄one ab eis q̄bus pponūt v̄bus dei: nullus tñ pdi-
care d̄z p̄ mercede et q̄stu. Secō qz possent dicē istī: vñ
ergo accepisti sumpt⁹: r̄ndet qz ab aly ecclesijs dicens.
Ecclesias alias expoliari accipiēs ab eis stipēdiū ad mi-
nisteriū v̄z. Ex hoc puincit eos qz nō possint dicere apo-
stolo qz nō liceret ei accipere ab eis. Si. n. accipit ab aly
ad fuitiū eoz: mltō magis liceret ei accipere ab ip̄is. Ex B
ē apparet qz legatus pape visitās vnā partē legationis
potest accipere stipēdiā. Et qz dñs papa pro necessitate
vnius patrie p̄t accipere subsidīū ab aly partib⁹ mun-
di. rō est: qz ecclesia ē sicut vnū corpus: videm⁹ aut̄ i cor-
pore nāli qz natura qñ deficit virt⁹ in vno mēbro: submi-
nistrat humores et virtutē accipiēs ab aly membris.

Lectio.

III.

T cum essem apud vos et egerē nul-
li onerosus fui. Nam quod mihi de-
erat suppleuerūt fratres qui venerāt
a macedonia: et in omnibus sine one-
re me vobis seruauit et seruabo. Est veritas
christi in me: quoniam bec gloriatio non infrin-
getur in me in regionibus achaie. Quare: qz
non diligo vos: Deus scit. Quod autē facio
et faciam vt amputē occasiōem eorum qui

volunt occasiōem: vt in quo glorianur iue-
niantur sic et nos. Nam eiusmodi pseudo apo-
stoli sunt operarij subdoli: transfigurantes se
in apostolos christi. Et non mirum. Ipse. n.
sathanas transfigurat se in angeluz lucis. Nō
est ergo magnum si ministri eius transfigurē-
tur velut ministri iusticie quoz finis erit p̄m
opera ipsorum.

Cōstēto qz qñ primo eis predicauit in ipso aduētū: euā-
gelizauit eis gratis: hic ostendit qz nec ē d̄bendo moraz
apud eos accepit ab eis sumptus. Et p̄mo hoc oñdit. Se-
cūdo vō r̄ndet cuidā tacite q̄stioni ibi. (Nā qd̄ mihi rē.)
Dicit ergo. Nō solū qñ p̄mo veni ad vos nō accepi a vo-
bis sumptus: sed ēt cū essem apud vos diu r̄t egerē: vt
oñdat qz nō dimisit eis sumptus pp diuitias. Nulli one-
rosus fui aliqd ab aliquo accipiēdo. In quo apparet cau-
sa q̄re dimisit: qz corinthy pp auaritiā eis innatā reputa-
bāt sibi onus ministrare sumptus. p̄me cor. 9. Non sum⁹
vñ hac potestate: sed oia sustinemus rē. Sed possent isti
dicere: vnde ḡ habuisti necessaria: Et iō r̄ndet dicēs: qz
ab aly ecclesijs: ideo. i. nihil accepi: qz illud quod mihi
deerat. s. a precio qd̄ lucrabāt nocte laborando manib⁹
suis apud aqlam et p̄scā. Erat. n. senofactorie artis per
quā lucrabāt sibi necessaria. Act. 2. Ad ea que mihi op⁹
erāt rē. illud ḡ qd̄ deerat nō dedistis vos: s; suppleuerūt
fratres qz venerūt a macedonia. i. philippēs qz erāt val-
de liberales. Uñ de hoc i epistola ad philippēs cōmen-
dat eos. Phil. 4. Nulla ecclesia cōcauit mihi in ratiōe
dati et accepti: nisi vos. Sed corinthy erant auari.

Cōsequēter cū dicit. (Et in oibus sine onere rē.) Oñ-
dit quō se habebit in hoc ad eos in futurū dicēs: qz etiā
sine onere vult se habere ad eos. Et circa hoc duo facit.
Primo ponit suā rōnez cōem. Secō p̄fert eā ibi. (Est ve-
ritas xpi rē.) Dicit ḡ non solū feci hoc. s. qz gratis vobis
euāgelizauit et nulli onerosus fui: sed ēt in oibus seruabo
me vobis sine onere: sicut vsqz mō seruauit nō dure repre-
hendēdo: nō seuire corrigēdo: nec v̄ra accipiēdo. Act. 3.
Argentū et aux et vestē nulli⁹ p̄cupiui. Numeri. 16. Tu
scis qz nec aselluz qd̄ acceperim ab eis dicit moyses ad
dñm. Samuel dicit. i. Reg. 12. Loq̄mini de me si opp̄-
si rē. Et qz ita facturus sit p̄firmat ex duob⁹. Primo ex
eo qz loq̄t in ipso. i. christo qz ē veritas a qua nō p̄t eē fal-
sum. Et iō dicit. Est veritas xpi in me rē. Quasi di. Hoc
qd̄ dixi v̄z ē: qz v̄tas christi loq̄t in me rē. Hoc infra
vltimo. An experimētū q̄ritis eius qz in me rē. Uel B po-
test accipi per modū iurātis. Quasi dicat deus qz ē v̄tas
et est in me scrutās corda sit mihi testis: qz ita seruabo me
Ro. i. Testis ē mihi de⁹ rē. Secō ex eo qd̄ nō itēdit mi-
nuere gloriā suā: s; augere. Apls. n. attribuebat sibi ap̄
xps ad magnā gloriā: qz ipse solus iter ap̄los sine s̄p̄tū
pdicabat corinthys. Et iō dicit. (Iō seruabo me sine one-
re) qñ nō ifringet. i. nō minuet i me bec gloria: qz. i. gra-
tis predico vobis: et qz a licitis abstineo: pp salutē v̄ram
qz qd̄ ē gloria xpi: qz ipse gloriificat p hoc i me: vel qz ego
hāc gloriā habeo sp̄aliter apud xpm: qz qd̄ refringeret
in regionib⁹ achaie: vbi corinthy erat metropolis si
cepisset ab eis: qz auari erāt: habitabant. n. in maritimis
et erāt itēti mercatiōib⁹: et tales p̄stuefēt eē auari. p̄ cor.
9. Bonū ē mihi magi mori: qz vt gliaz meā qz euacuet.

Cōsequenter cū dicit. (Quare qz nō rē.) Pōnit cām
quare nō accepit sumptus ab eis. Et circa hoc duo facit.
Primo excludit falsā cām. Secō astruit verā ibi. Qd̄

Ad corinthios II.

aūt facio rē. Circa p̄mū sciēdū ē q̄ pseudo imponebāt aplo: q̄ iō nō recipiebat a corinthys sumpt̄: q̄ nō dilige-
bat eos: et q̄ nō itendebat eis b̄ifacere et fūire. Dicit ḡ
quare. s. hoc facio: q̄ nō diligo vos. i. p̄ odio q̄ habeo ad
vos: sicut dicit pseudo: deus scit q̄ diligo vos et q̄ nō p̄
odio hoc facio. Jo. vltimo. Dñe tu scis: q̄ amo te. Sic ḡ
exclusa cā falsa seq̄ vera ibi. (Nō aūt facio rē.) Et circa
B̄ duo facit. p̄mo p̄bit v̄az cām. Sc̄do rōem hui⁹ assi-
gnat ibi. (Nā eiusmodi pseudo rē.) Circa p̄mū sciēdū ē
q̄ pseudo vt dictū ē querebāt lucra et gloriā p̄prias. Et
iō vt in reuerentia haberent nitebāt exterius seq̄ vesti-
gia apli: vel ēt si potuissent excellere ipsum. Dicit ḡ apls
Si ḡ volūt me imitari i hoc imitent vt nihil accipiāt. Et
q̄ sciebat q̄ pseudo p̄dicabant vt accipiāt: et p̄ n̄s q̄ nō
p̄dicarēt si deficeret eis lucrū. Dicit. Nō facio iō facio et
faciā B̄ nō p̄p̄ odii: s̄ vt amputē occasionē eoz. s. pseudo
accipiēdi vestra: eoz. s. pseudo q̄ volūt supple meo exem-
plo habere occasionē accipiēdi v̄ra. Sciebat. n. fm̄ Am-
bro. q̄ si nō acciperēt nō diu p̄dicarent. Ec̄trario d̄ p̄
uer. 9. Da occasionē sapiēti rē. Et hoc vt tales inueniant
s. pseudo: sicut et nos. s. n̄ accipiētes pecunias: sicut et nos
nō accipim⁹. In quo qdē ipsi gloriānt. s. q̄ imitāt nos: et
ego nolo si p̄fecte volunt nos imitari q̄ accipiāt. p̄ cozi.
7. Uolo oēs hoīes esse sicut et me. s. non accipientes.

Ut i q̄ rē. Hoc legit̄ tripliciter. Uno mō sic: vt iue-
niant tales supple sicut et nos: n̄ accipiēdo sic nec nos ac-
cipimus: et p̄ n̄s a p̄dicatōe cessando. In quo. s. eē tales
sicut et nos gloriānt: et tendebāt. n. eē similes veris aplis.
Sc̄do mō sic: vt in eo in q̄ gloriānt. s. accipiēdo: q̄ B̄ solū
q̄rebant: inueniant sicut et nos. i. similes nobis cessando
s. et desistendo ab acceptiōe vt nob̄ assimilent. Tertio
mō sic: vt in eo in quo gloriānt. s. in nō accipiēdo: dicunt
enim se nihil accipere: inueniant sicut et nos. i. nō meliores
nobis: ne. s. possint se in B̄ nob̄ p̄ferre. (Nā eiusmodi)
B̄ p̄tinuat̄ tripl̄. p̄mo mō sic: ita gloriānt et p̄tendūt:
nō sic nos (Nā eiusmodi rē.) Sc̄do mō sic: et vt desistūt
accipere: vt nobis assimilent. (Nā eiusmodi rē.) Tertio
mō sic: ita in nō accipiēdo gloriānt: vt nobis similes vi-
deant. Posita aūt v̄a cā p̄bat eā p̄ter dicēs. (Nā eius-
modi rē.) Oñdens quō studēt assimilari aplo. Et circa
hoc tria facit. p̄mo ponit cām. Sc̄do p̄bat eā ibi. (S̄
n̄ mix.) Tertio p̄ter oñdit d̄fiaz pseudo ad veros apo-
stolos ibi. (Quoz finis rē.) Dicit ḡ recte dico q̄ B̄ facio
vt amputē eis occasionē accipiēdi. Nā h̄ pseudo apo-
stoli sūt operarij. s. falsi. p̄hi. 3. Videte canes videte ma-
los oparios rē. Subdoli. i. callidi et vulpini sub specie re-
ligionis decipiētes. Ezech. 13. Quasi vulpes i desertis rē.
Capite nobis vulpes paruulas q̄ demoliunt vineas rē.
Lā. 2. Mat. 7. Veniūt ad vos i vestimētis ouiu rē. Et B̄
est qd̄ dicit. trāfigurātes se i apostolos xpi. i. exteri⁹ por-
tātes signa bonoz apostolor. z. thi. 3. Habētes qdē spe-
ciē pietatis rē. Et hoc p̄bat: q̄ sicut veri apli mittunt a
deo et informant̄ ab ipso: sic sathanas trāformat se i an-
gelū lucis q̄ est dux et incitor eoz ostēdēs se esse vel an-
gelū dei vel aliqñ xpm. Nō ē ergo mix neq̄ magnum si
ministri ei⁹. s. pseudo trāformāt se in ministros iusticie:
id est simulāt se eē iustos. Ecclesia. 10. Sc̄bz iudicē ppli
sic et minister eius rē. (Notādū aūt ē q̄ sathanas trā-
figurāt se aliqñ visibil̄: sicut beato Martino: vt decipe-
ret eū: et hoc mō multos decepit. S̄ ad hoc valet et neces-
saria ē discretio spūsz quā spāliter de⁹ p̄tulit beato An-
tōio. In hoc tñ pōt cognosci q̄ sathanas sit: q̄ bon⁹ ange-
lus in p̄ncipio hortat̄ ad bona et p̄seuerat in eis: s̄ malus
in p̄ncipio qdē p̄tendit bona: s̄ postmodū volens exple-
re desideriu suū: et qd̄ intēdit. s. decipere iducit et instigat

ad mala. i. Joā. 4. Omni spiritui nolite credere rē. Et iō
Josue cū videret angelū in cāpo suo dixit. Iudici. 5. No-
ster es an aduersarioz: Aliud ēt signū ē q̄ bon⁹ angelus
et si terreat in p̄ncipio tñ statiz p̄solat: et p̄fortat sicut za-
charia Luc. 1. Ne timeas zacharia. Et ad beatā virginē
dixit. Ne timeas maria rē. Malus autē angelus stupe-
facit et desolatū dimittit. Et hoc iō vt stupefactū facilius
deciat et p̄suadeat sibi. Aliqñ aūt trāfigurāt se iuisibi-
liter: et hoc qñ ea q̄ i mala sunt facit apparere bona: p̄-
uertēdo sensus hoīs et inflāmādo p̄cupiscētiāz. p̄uer. 14.
Est via que v̄t homini recta rē. Sic decepit monachum
quēdā cū p̄posuisset in aīo suo nunq̄ exire cellā: sugges-
sit ei diabolus q̄ bonū eēt q̄ exiret ad ecclesiā et recipet
corpus xpi. Cui suggestiōi p̄senties p̄positū mutauit va-
dēs ad ecclesiā. Postmodū cognoscēs eū fuisse diabolū
gloriāt̄ ē monachus q̄ nō deceperat eū: q̄ ad bonū iue-
rat: et tñ iā remouit eū a p̄posito continue stādi in cella.
Postmodū vō itez suggestit ei q̄ p̄ sius eēt mortuus et
dimiserat sibi multas diuitias distribuēdas iter paupe-
res: q̄ iret ad ciuitatē: ad quā cū iret nunq̄ redyt ad cel-
lam: et mortuus est in peccato. Unde valde difficile ē q̄
homo caueat sibi: et ideo recurrendum est ad adiutoriu
diuinum. Job. 4. i. Quis reuelabit faciē indumēti ei⁹ rē.
Quasi dicat. Nullus nisi deus.

Cōsequēter ponit ministroz et maloz et bonoz d̄fiam
q̄ p̄sistit i B̄ q̄ finis illoz. s. ministroz xpi et sathane erūt
fm̄ opa eoz. Nā finis bonoz erit bon⁹ et maloz erit ma-
lus: et boni iducāt ad bonū et mali ad malū. philippē. 7.
Quoz finis interitus rē. Itē boni recipiēt bona: et mali
mala. s. 5. Dēs nos manifestari oz aīi tribunal xpi.

Lectio. III.

Terum dico ne quis me putet insi-
pientes esse. Alioquin velut insipie-
tem accipite me: vt et ego modicus
quid gloriar. Quod loquor: non lo-
quor fm̄ deum: sed quasi in insipientia in hac
substantia glorie: quoniam multi gloriānt s̄z
carnem: et ego gloriabor. Libenter enim suf-
fertis insipientes cum sitis ipsi sapientes. Su-
stineris enim si quis vos in seruitutez redigit:
si quis deuorat: si quis accipit: si quis extollit-
tur: si quis in faciem vos cedit. Secundum
ignobilitatem dico quasi nos infirmi fueri-
mus in hac parte.

Supra apls induxit corinthios vt patiēter sustinerēt
suā p̄mendationē: oñdēs q̄ hoc faciebat ex zelo quē ha-
bebat ad eos: et q̄ zelus ille erat rōnabil⁹ et ordinari⁹: hic
aūt p̄sequēter ponit aliā rōnem p̄ quā oñdit q̄ dato q̄ i-
sipienter ageret: nihilominus tñ deberēt eū supportare.
Unde in ista rōne procedit ex suppositione stulticie. In
hac autem parte duo facit. p̄mo enim proponit suam
petitionē. Sc̄do rōnē dictoz assignat ibi. (Nō loq̄ rē.)
In petitione aūt sua duo facit. p̄mo enim petit q̄ nō
reputet eum insipientem quod pertinet ad premissam
rationē. Et iō dicit. Itē dico q̄ ex quo zelus meus ē ra-
tionabilis et ego rōnabiliter cōmēdo me: ne q̄. s. vestz
me reputet insipientem. Sc̄do petit q̄ dato q̄ insipienter
agat: tñ supportēt eum et hoc pertinet ad rōem hanc. Et
ideo dicit. (Alioqn) i. si nō rationabiliter cōmēdo me:
et penitus velitis me ex hoc insipientē reputare tñ accipi-
te. i. supportate me velut insipientē. Et dicit velut. Quia

licet ipsi reputet eum insipientem in hoc tamen in rei vita te non est insipiens. Accipite me inquam velut insipientem: ut et ego modicum quid gloriari. Et dicit modicum: quia infra commedavit se de gloria: que est secundum carnem que valde modica est. Job. 25. Domo putredo et filius hominis vermis. Ecclesia. 10. Quid superbis terra et cinis. Rationem autem dicit assignat dicens. (Quod loquor etc.) Dixerat autem tria. Primo quia supposuit insipienter commedare se seipsum. Secundo quod vult gloriari. Tertio quod sustineat eum. Et horum trium rationem assignat. Et primo de hoc quod supposuit insipienter commendare se. Secundo quare vult gloriari ibi. (Quoniam multi gloriantur etc.) Tertio quod debeant eum supportare ibi. (Libenter. n. suffertis etc.) Dicit ergo primo. Ratio quare debetis insipientem accipere me. est: quia illud quod loquor in hac substantia glorie: id est in commedatione carnis: que ad quibusdam appetit ac si per eam debeant subsistere: non loquor secundum deum: sed quasi in infirmitate. Et dicit ex ypostasi: sicut illud quod supra dixit: velut insipientem. Unde ibi posuit velut: hic ponit quasi. Sic si diceret. Si non rationabiliter commendare me: tunc illud quod loquor in commedatione mea non est secundum deum. id est secundum rationem diuine sapientie. Et tunc merito acciperet me: non secundum deum loqui: sed insipienter. supra. 10. Non enim qui seipsum commendat ille probatus est etc. prouerb. 27. Laudet te alienus etc. Rationem autem sue commendationis et glorie ostendit subdicens. (Quoniam mihi gloriatur etc.) Ubi sciendum est quod pseudo: quia ex iudeis erat gloriabatur secundum carnem: dicentes se esse filios abrahe: et ex hoc volebant haberi in reuerentia a corinthiis et auctoritate. Dicit ergo apostolus: dato quod sit insipientia: quod gloriari secundum carnem: tamen quoniam multi scilicet pseudo gloriantur secundum carnem: et ego etiam gloriabor secundum carnem. prouerb. 26. Responde stulto secundum stulticiam suam: ne sibi sapiens videatur. (Sed contra est quia seneca dicit. Summa malorum est quod ad exemplum venit. Et exod. 23. Non sequaris turbam ad faciendum malum. Non ergo apostolus debet gloriari secundum carnem eo quod pseudo gloriatur. Respondeo dicendum est: quod licet sit eadem materia gloriationis: non tamen est eadem intentio et idem finis: quia pseudo commendabant se propter gloriam propriam: et ut ipsi haberentur in auctoritate et possent lucrari: apostolus autem gloriabatur ut verbum dei per eum predicatum esset maioris auctoritatis et ponderis: et fructus faceret christo. Rationem autem quare debeant eum supportare subdit dicens. (Libenter enim suffertis etc.) Et primo ponit rationem hanc: quod scilicet debeant eum supportare. Possent enim dicere. Quare debemus te supportare si es insipiens. Et dicit apostolus: quod ideo: quia cum vos ipsi sitis sapientes in oculis vestris et in vestra reputatione libenter suffertis: id est estis consueti supportare insipientes pseudo: scilicet. Secundo ostendit in quo supportent insipientes. Et ponit quatuor gratia que sustinebant a pseudo: primum est iugum seruitutis. Et quantum ad hoc dicit. Sustinetis enim si quis. id est aliquis pseudo redigit vos in seruitutem. Quasi dicat per christum liberati fuistis a seruitute legis que est in timore: et reducti estis in libertatem filiorum dei: que est in charitate. Gal. 4. Non sumus ancille filii: sed libere. Et tamen vos sustinetis pseudo: qui ex hoc libertate redigunt vos in seruitutem legis: quia cogunt vos suare legalia. Gal. 5. Nolite iugo seruitutis etc. Multo ergo magis debetis sustinere me: qui volo vos preferre in libertate christi quam pseudo: qui volunt vos reducere in seruitutem legis. Secundum est graue valde. id est quod pseudo viuunt de bonis vestris laute. nos vero non. supra. 8. Non ut alijs sit remissio etc. Et ideo dicit. Si quis deuorat. Ma-

the. 23. Ne qui comeditis domos viduarum etc. Tertium graue est depredatio et expropriatio: quia isti ad litteram blandis verbis et preteritu pietatis accipiebant eis omnia: et quantum ad hoc dicit. Si quis accipit id est blande decipit subtrahendo vestra. Romano. 16. Per blandos sermones seducunt corda insipientium. Quartum graue est nimia iactantia super eos cum corinthiorum contemptu. 30 dicit. Si quis extollitur iactando se importune. Ecclesia. 6. Non te extollas in cogitatione etc. Quintum graue est illatio opprobriorum. Nam pseudo non solum tantam grauiam eis inferebant: sed super hoc addebant impropria dicentes eis iniurias: et maxime de ignobilitate. Nam quia ipsi erant iudei et cultores unius dei dicebant se nobiles esse et corinthios ignobiles: quia non erant de semine abrahe: nec circumcisi et quod de ydolatriis. Et quantum ad hoc dicit. Si quis in faciem vos cedit. id est coram vobis infert contumelias et dicit iniurias. Et huiusmodi iniurie sunt secundum ignobilitatem quam vobis obiciunt. Et tamen illos sustinetis et nos non: quasi nos fuerimus infirmi in hac parte glorie quam attribuistis eis: preferendo eos nobis preferimus cum pseudo dicant quod ideo nos non dicimus nec facimus vobis ista: quia nos sumus infirmi in hac parte: id est quia sumus ignobiles. primo corinth. 4. Nos infirmi vos fortes: vos nobiles nos ignobiles.

Lectio.

V.

In quo quis audet in insipientia dico audeo et ego. Hebrei sunt et ego. Israelite sunt et ego. Semen abrahe sunt et ego. Ministri christi sunt et ego. Et minus sapiens dico plus ego. In laboribus plurimis: in carceribus abundanti: in plagis supra modum: in mortibus frequenter: a iudeis quinquies quadragenas vna minus accepi. Ter virgis cesus sum: semel lapidatus sum: ter naufragium feci: nocte et die in profundo maris fui. In itineribus sepe: periculis fluminum: periculis latronum: periculis ex genere: periculis ex gentibus: periculis in ciuitate: periculis in solitudine: periculis in mari: periculis in falsis fratribus.

Propositis rationibus sue commendationis et causis quare supportandus est: hic consequenter incipit se commendare. Et circa hoc duo facit. Primo enim adequat se pseudo et alijs qui commendabant se. Secundo preferit se eis ibi. (Ut minus sapiens etc.) Adequat autem se a plus eis in gloria. Est autem gloria duplex. Una secundum carnem que modica est et contemnenda. Unde ipse dicit Phil. 3. Sed que mihi fuerunt lucra arbitratus etc. Alia est secundum christum: quia magna gloria est sequi dominum. Ecc. 23. Et hec est querenda. Gal. ultimo. Mibi absit gloria nisi in cruce etc. Et ideo apostolus adequat se eis quantum ad ytramque gloriam. Et primo quantum ad primam. Secundo quantum ad secundam ibi. (Ministri christi etc.) Et primo adequat se eis in generali dicens. Recipiat me insipientem: si tamen insipientia est. Ex ypotese enim loquor: quia si quis ausus est presumere de se et commedare se et ego possum bene audere et commendare me in eodem in quo ipse commendat se: quia non subest eis maior causa sue commendationis quam mihi. Et hoc dico in insipientia. id est dico quod insipienter agam cum tamen ipse sapienter ageret cum hoc non faceret pro sui iactantia: sed ut pseudo bum-

flaret. supra eodē. Existimo me nō min⁹ fecisse a magnis aplis rē. Scđo cū dicit. (Hebrei sūt rē.) Adequat se eis i speciali: oñdens p singula se parē eis eē in qbus pseudo gloriabant. Lōmēdatio aut istoz r gloria erat de trib⁹. Primo de natione et lingua: quia dicebant se hebreos. Secundo de genere: qz dicebant se eē de genere israel. Tertio de promissione: quia dicebant se esse participes promissionis abrahe: cum essent de semine eius. Et q̄tum ad hec tria adequat se eis. Primo quātuz ad nationē r linguā dicēs. (Hebrei sunt r ego). s. lingua r natiōe. Quasi dicat: ita sicut r illi. Et notandū est q̄ fm q̄ qdaz dicūt hebrei dicunt ab abraha: qz ante eū defacili nō inuenit illud nomen. Potest tñ dici r forte melius q̄ dicūt tur a quodaz heber de quo habet Gen. ii. Uixit sale. 30. annis r genuit heber. Et sequitur. Uixit heber. 33. annis et genuit phalech. Et tpe ei⁹ fuerūt diuise lingue r lingua hebreoz remansit in familia sua. Scđo adequat se eis: q̄tum ad genus dicēs. (Israelite sunt r ego). s. fm rit⁹. Tertio q̄tum ad tertium dicēs. (Semē abrahe sunt r ego). Et de istis tribus simul dicūt Phil. 3. Si qs alius sibi pfidere vř ego magis circūcisus octaua die. Quātū ad tertiu ex genere israel de tribu beniamin. q̄tum ad 2^m hebreus ex hebreis. q̄tum ad pmū Romano. ii. Nā ego israelita sum ex semine abrahe rē. Sic ergo pz q̄ nō sum minor eis. q̄tum ad gloriā: que est f3 carnē. Sz nec etiā q̄tum ad gloriā: que ē fm xp̄m: qz ministri xp̄i sunt: idest dicunt se sic: vt decipiāt vos: r ego suz minister xp̄i. prime corinth. 4. Sic nos existimet homo: vt ministros christi rē. supra. 3. Qui r nos ydoneos fecit rē.

Cōsequēter cū dicit. (Ut minus sapiens rē.) Prefert se oibus apostolis r pseudo. Et primo q̄tum ad mala p/peffa. Scđo q̄tum ad beneficia recepta r hoc. iz. capitulo ibi. (Si gloriari opz rē.) Circa pmā duo facit. Primo prefert se q̄tum ad mala que pertulit. Scđo q̄tum ad modū quo mala vitauit ibi. (Damasci prepositus). Circa primuz duo facit. Primo proponit se alijs preferēdū. Scđo oñdit in quo sit preferendus ibi. (Quia in laboribus rē.) Tertio pfirmit quedā dictoz ibi. (Si gloriari opz rē.) Dicit ergo. Si videoz insipiēs vobis: qz cōmendō me r adequo me alijs: quanto magis videoz vobis minus sapiens si preferā me eis. Et ideo dicit. Nō soluz sum minister christi: sicut r illi: sed vt minus sapiens. fm vestrum iudiciū dico q̄ ego sum plus minister christi q̄ illi: r q̄tum ad hoc dicit preferēdū eē. Romano. ii. Ministeriū meuz honorificabo: pponēdo. s. illud ministerio alioz. In quo aut sit pferendus ostēdit dicēs. (Quia i laboribus rē.) Quasi dicat in hoc plus ego: qz sum magis ostēsus minister christi. In hoc primo q̄tū ad mala illata. Scđo q̄tum ad mala spōte assumpta ibi. (In itineribus sepe). Mala aut illata. Primo ponit in generali dicens. Plus ego sum. s. ostēsus minister in laboribus plurimis q̄ illi: r si aliquos labores ptulerint. pme corin. 15. Abundantius oibus illis laborati. Scđo enumerat ista mala in spālī: r hoc pmo q̄tuz ad carceris squalores. Qz in carceribus abūdātius. s. q̄ illi. Act. 16. Cū multas plagas illis intulissent. s. paulo r socys miserunt in carcerē. Scđo q̄tum ad flagelloz dolores: qz in plagis. s. ostēsus sum. supra modū alioz. s. modum humane virtutis vel supra modū hūane pfuetudinis. supra. ii. In plagis. i carceribus rē.

C Sed 3. pme cor. 10. Fidelis deus q non pmittit vos tentari. supra id rē. Non ḡ supra moduz humane virtutis. Rñdeo dicēdū ē q̄ deus nō permittit nos tētari sine adiutorio gratie diuine. Et iō dicebat apostolus. pme corin. 15. Non autē ego sed grā dei mecū. Et q̄tum ad mortis terrore. Unde dicit. (In mortibus fre

quēter). i. in periculis r terrozibus mortis. Unde dicebat ipse. Roma. 8. mortificamur tota die. pme corin. 15. Quotidie morior propter gloriam vestram.

C Sed cōsequēter cū dicit. (A iudeis gnquies rē.) Manifestat duo vltima pericula que pessus ē. Et primo piculū plagaz. Scđo piculū mortis. Plagaz at periculuz manifestat p ipsa perpeffa a suis. s. iudeis. Et ideo dicit. (A iudeis gnquies rē.) Notādū ē aut sicut dicūt Deut. 25. Pro mētura delicti erit plagaz modus. Ita dūtaxat vt quadragenariū numez nō excedat rē. Et quo habet q̄ hoies p minorib⁹ peccatis debēt flagellari. Ita tñ q̄ flagellatus nō reciperet vltra. 40. plagas. Iudei autem vt viderent misericordes semp faciebāt citra mādatur legis dantes pauciores. q̄ q̄draginta f3 q̄ eis videbat. Quia ergo odio habebāt paulū: qñ flagellabāt eū dimittebant sibi de numero p̄dicto q̄tominus poterāt. s. vnā tñ minus: dantes sibi trigintanouē. Et hoc ē q̄ gnq̄ vibus accepit: idest recepit quadragita plagas min⁹ vna plaga: idest trigintanouē. Scđo manifestat picula ppeffa ab extraneis. s. a gentibus dicens. (Ter virgis cesus sū). Act. 16. Magistrat⁹ scissis eoz tunicis iussit eos virgis cedi. Itē. 22. Iussit eū tribus duci i castra r flagellis cedi r torqueri eū rē. Pericula vero mortis illata: r p̄tio pericula mortis illata ab hoibus ostēdit dicens. Semel lapidatus sum: hoc fuit in ciuitate licaonia vbi obrutus lapidibus fuit quasi mortuus. Act. 14. Lapidates pauluz ciecerunt eū extra ciuitatē credētes eū mortuū. Scđo pericula mortis illata a periculis nature: r hec sūt specialiter maris r aggrauat ea. Primo ex numero: quia ter naufragiū feci. i. ptuli. Scđo ex p̄tinuitate: qz nocte r die in pfundo maris fui: qd est grauius: qz ad litterā diē q̄ cum pluries passus sit naufragium: tamē semel stetit sub aqua per dies r noctē: diuina eum virtute protegente. Unde poterat dicere illud Jone. 2. Et proycite me in profundum rē. Numeratis aut malis illatis enumerat consequenter cū dicit. (In itineribus rē.) Etiaz mala assumpta. Et pmo exteriora. Scđo itiora ibi. (Preter illa q̄ extrinsecus rē.) Mala exteriora exprimit: r q̄tū ad mala que ptingunt in itineribus. Scđo q̄tum ad ea que eueniunt in domibus. Quātuz ad primū. Primo ponit multiplicitem itinerū dicēs. (In itinerib⁹ sepe). s. ostēsus suz minister christi sustinēdo multa dura r graua patienter. Romano. 15. Ab hierusalem vsqz in illiricū rē. Et cū hoc multas alias vias fecit r romā r i bysaniā vadens. ps. Propter vba labioz tuoz rē. Scđo enumerat periculū itinez. Et pmo premittit minora. Scđo subdit grauius periculū qd est in falsis fratrib⁹. Premittit aut tria. fm q̄ multa pericula passus est. Primo picula fm causas. Et hoc vel ex cā naturali. Et iō dicit. (Periculis fluminuz). Nāliter. n. flumina hyeme exerescūt r sunt rapida et valde piculosa rē. Uel ex malitia violenta: et q̄tuz ad hoc dicit. (Periculis latronū) quos exctabat ei diabolus vt vř vestes ei auferrēt. Job. 19. Siml venerunt latrones rē. Scđo enumerat pericula metum inferentia: et hoc vel ex suis. Unde dicit periculis ex genere. i. a iudeis pcuratis. Uel ab extraneis: et ideo dicit. Periculis ex gentibus pp vnus dei predicationē q̄ euz capere volebant: et sic in suis r i alijs nō habebat reges. Jere. 15. Ut qd me genuisti mater mea viruz dolozis rē. Tertio enumerat pericula q̄tuz ad loca: et B vel q̄tuz ad ciuitates. Un dicit. (Periculis in ciuitate). i. i cōtionib⁹ ciuitatū h me. Sicut fuit ephesi r apud corinthū vt pz. Act. 18. et. 19. Uel q̄tū ad solitudines: et q̄tū ad B dicit. (Periculis i solitudine). Que erāt vel a bestys malis sic qñ yiga momordit manū suā. Act. vltimo. Qñ cō-

gregavit farneta. Vel ex penuria ciborum vel quatuor ad maria: et ideo dicit. Periculis in mari non ex mari: sicut. s. Eccl. 43. Qui navigat mare etc. Sed gravius periculum subdit dicens. (Periculis in falsis fratribus). i. in falsis christianis et hereticis et in pseudo. Jere. 9. Unusquisque a fratre suo se custodiat. Lectio. VI.

In labore et erina. in vigiliis multis. In fame et siti. in ieiuniis multis. In frigore et nuditate: preter illa que extrinsecus sunt instantia mea quotidiana sollicitudo omnium ecclesiarum. Quis infirmatur et ego non infirmor. Quis scandalizatur et ego non vroz. Si gloriari oportet que infirmitatis mee sunt gloriabor. Deus et pater domini nostri iesu christi scit qui est benedictus in secula quod non mentior. Damasci prepositus gentis arethe regis custodiebat civitatem damascenorum ut me comprehenderet et per fenestram in sporta dimissus sum per murum: et sic effugi manus eius.

¶ Dic sequenter enumerat mala sponte assumpta que sustinent in domibus. Et enumerat tria mala opposita tribus bonis que sunt necessaria ad vitam domesticam. Primum bonum est reges somni. Secundum est sustentatio cibi. Tertium est fomentum vestis. Requies ergo somni opponit laborem et vigilias. Quantum ad laborem dicit. (In labore) scilicet manuum. Actus. 20. Ad ea que mihi opus erant etc. Et ideo dicit supra. 6. In laboribus: quod ad laram ut dicitur est: supra. manu sua victum querebat. Et. 2. thessalo. 3. Nocte et die laborates etc. Quantum ad laboris defectum dicit. (Et erina). Que est defectus et languor sequens ex labore vel ex morbo naturali. ps. Converter sum in erumna etc. Quantum vero ad vigilias dicit. (In vigiliis multis). Vel vacando predicationibus de nocte. Vel operi manuali. Actus. 20. ubi quod pertraxit sermonem usque ad mediam noctem. Sustentationi vero cibi opponit duplicem subtractionem: cibi: una que est ex necessitate. Unde dicit. (In fame et siti). Quia. s. ad litteram deficiebat sibi aliqui cibi et potus. per corinth. 4. Usque in hac hora etc. Alia que est ex voluntate unde dicit. (In ieiuniis multis). s. voluntarie assumptis: et per exemplum bonorum: et per macerationem carnis. per corinth. 9. Castigo corpus meum etc. ¶ Sed. 5. Mat. 6. Nec oia adiacent vobis. s. temporalia. Quare ergo in fame et siti. Ratione dicendum est: quod quoniam expedit adiacent nobis. s. temporalia: et per utilitatem nostram: sed aliqui expedit carere eis. Somno vero vestis opponit unum ex parte nature. Unde dicit. (In frigore). Aliud ex parte inopie. Unde dicit. (Et nuditate). Confusus sum. s. minister christi. per corinth. 4. Nudi et instabiles etc. supra sexto. In necessitatibus etc.

¶ Consequenter cum dicit. (Preter illa etc.) Enumerat mala assumpta interiora: que causantur ex sollicitudine cordis per pseudo. Bonus autem prelati dupliciter affligitur per subditis. Et primo sollicitudine servationis subditorum. Secundo per defectum ipsorum. Et ista duplicem afflictionem passus est apostolus. Primum autem dicit. (Preter illa que extrinsecus etc.) Quasi dicat. Preter omnia que exteri patior et passus suz angit me gravius interior afflictio. s. sollicitudo subditorum. Et ideo dicit. (Instantia) omnium ecclesiarum magna est et multum gravat: quod multum sollicitat. Luc. 10. Martha martha sollicita es: et turbaris erga plurima etc. Ro. 12. Qui preest in sollicitudine. Secundam afflictionem passus est pro

defectu subditorum: et hoc dupliciter. s. per defectum spiritualium. Unde dicit. (Quis infirmatur). s. in fide et bono: et ego non infirmor in corde dolens de eo: sicut de me. prime corinth. 9. Factus sum infirmis infirmus etc. Jere. 9. Quis dabit capiti meo aquam etc. Ite per defectum corporaliu. Unde dicit. (Quis scandalizatur) malo pene. i. quod patitur tribulationes: (et ego non vroz) igne compassionis. Iste est ignis que dominus venit mittere in terras. Luc. 12. Et attende quod congrue videtur hoc verbo vroz: quod compassio preedit ex amore dei et proximi que est ignis consumens: dum movet ad subleuandas miseria primorum et purgat ex affectu passionis: et per que nobis peccata relaxant: charitas autem illius passionis operit multitudinem peccatorum. Vel aliter. Aliqui enim labitur homo in peccatum ex seipso: et tunc infirmatur. Aliqui autem ex malo exemplo aliorum: et tunc scandalizatur. Luc. 17. et Mat. 18. Ut homini illi per quem scandalum venit etc.

¶ Deinde cum dicit. (Si gloriari oportet etc.) Confirmat quedam dictorum superius. Vel dicit quod supra loquitur quantum ad mala que prulit commendabiliter: hic autem quantum ad mala que vitavit prudenter. Sed quod vitare pericula que surgunt per fides videtur pertinere ad infirmitatem. Ite primo premitit quod illis: que infirmitatis sunt vult gloriari. Secundo proponit iuramentum ad confirmationem dicendum ibi. (Deus et pater etc.) Tertio ostendit modum vitandi ibi. (Damasci etc.) Proponit ergo primo de quo gloriatur si debet gloriari dicens. Si per quod. 03 gloriari: que sunt infirmitatis mee gloriabor. Quasi dicat. Alii gloriani in genere et in aliis mundanis rebus. Phil. 3. Gloria in confusione etc. Et ego et coactus gloriatus sum in eis. Tunc si gloriari oportet gloriabor in infirmitatibus meis. ifra. 12. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis etc. Secundo subdit quod non metitur invocans testimonium divinum per modum iuramenti: ut credat sibi dicens. (Deus et pater etc.) Ubi tria ponit. Unum per quod iducit ad amorem. Unde dicit. (Deus). Jere. 9. Quis non timebit te etc. Aliud per quod excitavit ad amorem. Unde dicit. (Pater). Jac. primo. De datur optimus etc. Mal. primo. Si ego pro vbi est amor meus? Vel per aliam laram honor meus. Tertium per quod movet ad reverentiam et laudem. Unde dicit. (Qui est Benedictus deus in secula). supra primo. Benedictus deus et pater etc. Iste ergo tam reverendus tam diligendus tam timendus scit quod non metior. s. in his que dixi et dicitur sum. supra primo. Non enim est apud nos etc. et non etc.

¶ Consequenter cum dicit. (Damasci prepositus etc.) Dicit quanta mala vitavit: et in quodam particulari piculo. Ubi sciendum est quod apostolus primo cepit predicare christum in damasco: ubi dum pergeret christianos capere perstratus est et ad fides convertitus. Et ideo iudei ad prepositum illius civitatis: que erat ibi per aretha rege confugerunt ut paulum caperent et occiderent. Et ideo ille faciebat custodiri nocte et die portas civitatis: ut dicit Actus. 9. Christiani autem que erant ibi volentes frangere paulum: eum submiserunt in sporta per murum: et sic evasit. Tunc ergo modum evadendi tangit apostolus dicens. Vere non metior de hoc quod dico et modo. (Nam damasci etc.) id est prepositus que sub aretha rege genti damascenorum perat custodiri faciebat inductus a iudeis civitatem damascenorum: ad B. s. ut me comprehenderet et apprehensus assignaret iudeis: ne amplius predicaret: sed ego per fenestram submissus sum per murum: et sic effugi manus eius. s. prepositi. Et hoc fuit de mandato domini dicens. Mathei. 10. Si vos persecuti fuerint etc. Sic nichol david posuit per fenestram: ne caperetur a Saule primo Reg. 19. Sic Raab exploratores dimisit cum fune per fenestram. Josue. 2. Sed hoc obicitur apostolum: primo quia videtur quod non fuerit sufficienter confusus in domino: sed fugit. Respondeo videndum est quod quidam adest humanum auxilium homo non debet confugere ad auxilium divinum: quod hoc esset tentare deum: sed debet in illo auxilio quantum potest. Apostolo

antez nondū deerat humanū auxillium. ¶ Scōo obuci-
tur: qz Jo. io. dicitur. Mercenarius autē q nō est pastor
videt lupū venientem et fugit. Unde vñ q nō fuerit bo-
nus pastor. Rñ ideo dicēdū est: q aliqui qrit psona prela-
ti tñ: aliquādo cum plato totus populus. Qñ qñt pla-
tus solus: tunc debet cōmittere curā alteri et absentare
se. Et sic fecit hic paulus. Et iō dicit glo. q licet fugeret:
tñ fuit ei cura de ouibus: bono pastori i celo sedenti eas
cōmendando: et vtilitati eoz se p fugā preseruando. Qñ
vero querit totus grex: tunc vñ preponere vtilitatē et sa-
lutē gregis saluti corporis sui. ¶ Nota autē q est quedā
fuga humilitatis: qñ quis fugit honores: sicut xps fugit.
Jo. 6. Lū vidisset q vellent eū eligere in regē fugit. Sic
Saul cū elect⁹ fuit i regē abscondit se domi. pmi Reg. io.
Quedā vō fuga ē cautele: qñ. s. fugit pericula vt pferuet
ad maiora: sic Helias fugit pp iezebel: terty Reg. io. Et
sic apls hic fugit man⁹ prepositi. CAPI. XII.

Sgloziari oportet: nō expedit q
dem. Veniā autem ad visioēs: et
reuelatiōes domini. Scio homi-
nē in xpo ante annos quatuorde-
cim siue in corpore siue extra cor-
pus nescio: deus scit: raptus huiusmodi vsqz
ad tertium celum.

¶ Posita sua cōmēdatione q̄tuz ad mala ppeffa: hic cō-
sequenter apls commendās ostendit preeminēntiam
sue dignitatis q̄tuz ad bona diuinitus recepta. Prima
autē gloziatio fuit de infirmitatibus. Ista vō ē de bonis
eius. Unde circa hoc duo facit. Primo cōmendat se de
bonis susceptis diuinitus. Scōo excusat se de hac com-
mendatione q̄ hoc fecerit quasi coactus ibi. (Fact⁹ fuz
insipies rē.) Circa primū duo facit. Primo extollit ma-
gnitudinē eoz que sunt sibi collata a deo. Scōo manife-
stat remediū infirmitatis sibi adhibitum q̄ piculus sup-
bie ibi. (Et ne magnitudo rē.) Circa primum duo facit.
Primo ponit bonum sibi diuinitus collatū. Scōo ostē-
dit quomō se habuit in gloziando de hō bono ibi. (Pro
hō gloziabor rē.) Circa primū duo facit. Primo ostēdit
q̄ sit hoc sibi collatuz diuinitus in generali. Scōo vero
in speciali ibi. (Scio hoiez rē.) Bonū autē apostolo col-
latum diuinitus sunt reuelationes sibi diuinitus facte:
et de istis vult hic gloziari. Unde dicit. Si gloziari opor-
tet. i. qz gloziari opz pp vos: tñ fm se nō expedit: qz q glo-
riatur de bono recepto incidit in periculū amittendi qd
habet. Ecc. 4. 3. Aperti sunt thesauri. s. virtutū p gloria-
tionē inanē: et euauerūt nebulę sicut aues. Et hoc signi-
ficat in ezechia. Esa. 39. quādo ostēdit thesauros dom⁹
dñi nuncys regis babylonis. Et licet simpliciter nō ex-
pediat gloziari: tñ aliquādo propter aliquā specialē cāz
pōt homo gloziari: sicut ex premis manifestum est. Et
ideo dicit. Quia gloziari oportet: iō dimissis cōmēdatio-
nibus de infirmitatibus: veniā cōmendādo me ad visio-
nes et reuelationes dñi. Ubi notanduz ē q̄ differentia ē
inter visioē et reuelationē. Nā reuelatio includit visio-
nē et nō ecōuerso. Nā aliquādo vident aliqua quoz in-
tellectus et significatio est occulta videnti: et tunc est vi-
sio solū. Sicut fuit visio pharaōis et Nabuchodonosor
Dan. 2. et Hen. 4. Sed qñ cū visioe habet significatio
intellectus eoz q̄ vident: tūc ē reuelatio. Uñ q̄tum ad
pharaōē et nabuchodonosor visio de spicis et de statua
fuit solū visio: s̄ q̄tum ad Joseph et Danielē q̄ significa-
tionē visoz habuerūt fuit reuelatio et pphetia. Utrūqz
autē. s. visio et reuelatio qñqz qdē fit a deo. Dan. 2. Est de i

celo reuelans mysteria. Osee. 12. Ego visiones multipli-
caui eis. ps. Reuela oculos meos rē. Qñqz vero a malo
spū. Jere. 23. Propete pphetabāt in Baal. Aplo autez
facta ē et visio et reuelatio: qz secreta q̄ vidit plene intel-
lexit a dño nō a malo spū. Uñ dicit dñi. Est autē reuela-
tio amorio velamenti. Pōt autem esse duplex velamē.
Unū ex parte vidētis: et hoc ē infidelitas vel peccatum
vel duricia cordis: et de hoc supra tertio. Usqz in hodie-
nū diez velamē rē. Aliud ex pte rei vise: qñ. s. res spūalis
proponitur alicui sub figuris rez sensibiliū: et de hoc di-
citur. Numeri. 4. Qz sacerdotes tradebant leuitis vasa
sanctuary velata: qz. s. debiliores nō possunt spiritualia
capere. fm q̄ in seipsis sunt. Et iō dñs loquebatur turb⁹ i
parabolis. Mat. 13.

¶ Cōsequēter visiones et reuelatiōes hō manifestat apo-
stolus in speciali loquēs de se tanqz de alio. Unde dicit
(Scio hoiez i xpo rē.) Et pōt duas visioēs. Prima incipit
hic. Secūda vō incipit ibi. (Et scio hō hoiez in xpo rē.)
Circa primā aut visioēs vñt apostolus quadas distinc-
tione. Dicit. n. se circa hō reuelationē scire qdas et qdas
nescire. Dicit autē se scire certa. s. videntis cōditionē. Unō
scio hoiem in xpo. Visiois tēpus: qz añ annos quatuor-
decim. et visiois fastigiū: qz raptus vsqz ad tertiu celuz.
Dicit autē se nescire videntis dispositionē: qz siue i corpo-
re siue extra corp⁹ nescio. ¶ Videam⁹ ergo ea q̄ sciuit:
vt p nota ad ignota facili⁹ puenire possimus. Et pmo vi-
dentis cōditionē q̄ ē laudabilis: qz in xpo. i. pformē xpo.
¶ S̄ 3. In xpo nullus ē: nisi q̄ hō charitatē: qz prie Jo.
4. of. Qui manet in charitate i deo manet. Ergo sciuit se
habere charitatē: qd est hō illud. Nescit homo vtz odio
vel amore dignus sit rē. ¶ Rñ ideo q̄ esse in xpo pōt in-
telligi dupliciter. Uno mō p fides et fidei sacramentuz.
fm illud apostoli. Gal. 3. Quotquot baptizati estis: xpm
induisistis. s. p fidē et fidei sacramentuz. Et hoc modo sciuit
se apls in xpo esse. Alio mō dē alijs esse in xpo p chari-
tatē: et hoc mō nullus scit se esse i xpo certitudinali: nisi
p qdas experimēta et signa: inq̄tuz sentit se disposituz et
cōiunctuz in xpo: ita q̄ nullo mō ēt pp mortē pmitteret se
separari ab eo. Et hoc de se expertus erat apostolus cui
dicebat. Ro. 8. Certus. n. sum q̄ neqz mors neqz vita rē.
separabit nos a charitate. Unde potuit habere hō signa
q̄ esset in charitate xpi. ¶ Scōo visiois tps qd fuit cō-
ueniens: qz ante annos quatuordecim: qz quatuordecim
anni transfacti erant ab eo tpe quo viderat visioēs vsqz
ad tps q̄to scripsit hanc epistolā. Qñ eniz hanc epistolā.
scripsit nondū apostolus erat positus in carcere. Et sic
videt q̄ fuit circa principiū impery neronis a quo post
multuz tempus occisus fuit. Unde si computemus an-
nos descendētes a principio ipery neronis vsqz ad qua-
tuordecim annos manifeste apparet: q̄ apostolus habuit
has visioēs in principio sue cōuersionis. Ipse enim cō-
uersus fuit ad xpm anno quo xps passus est. Xps autem
passus est circa finem tybery cesaris: quo mortuo succes-
sit ei Hay⁹ imperator qui vixit quatuor annis: post quē
nero factus est imperator. Et sic inter tyberiu et neronē
fluxerunt quatuor anni. Et sic additis duobus annis d
tempore tybery: quia nonduz mortu⁹ erat: qñ Paulus
fuit uersus et octo d tempore neronis: qd fluxerat vsqz
ad tempus qñ scripsit hanc epistolā: relinquit q̄ a tēpo-
re sue uersionis vsqz ad tempus quo hanc epistolā scri-
psit fuerunt anni quatuordecim. Et ideo quidā dicūt sa-
tis probabiliter q̄ apostolus has visioēs habuit in illo
triduo quo post prostrationem suam a dño stetit neqz vi-
dens neqz manducans neqz bibens. Act. 9. Cōmemorat
autē tempus sue uersionis apls: vt ostendat: q̄ si a tpe